Egyedül

Székely János-versek CD-n

Pál Melinda írása a NÉPSZAVÁNAK

Székely János az elmúlt évszázad kisebbségi magyar irodalmának egyik legjelentősebb képviselője. Mind civilben, magánéletében, mind gondolkodóként, próza- és drámaíróként, lírikusként szemben állt korának despotikus rendszerével. Zsigerileg gyűlölt minden elnyomást. Drámái: a Caligula helytartója, a Protestánsok, a Profán Passió az erkölcsi tartás tragikus példázatai. Mint ahogy az volt egész élete is. Alkata nem a forradalmáré, de az írásai bátrak. Ahogy kisebbségben élőként és állampolgárként ellenállást tanúsított bennük országa rezsimével, szembefordult a népies-realista irányzatokkal is. Költészete a modern magyar nyugatos líra hagyományait folytatja.

És mindig ugyanazt a belső monológot írja. Ugyanaz a tragikus magány drámai hősei sorsa, mint amilyen egyedül áll versei lírai énje. Életműve mottója is lehetne az Egyedül, 1956-ban írt versének címe. Ezzel a címmel jelent meg verseinek lírai válogatása CD-n *Bálint Márta* tolmácsolásában. (Egyedül Székely János 677 sora). Az összeállítás és a művésznő végig érezteti a sorok mögött megbújó mély érzelmességet, sőt néhol a pátosz hangja szólal meg.

A költő-író-gondolkodó, miközben esszéiben folyamatosan deklarálta, hogy „a költészet halott", elveszítette ősi létkifejező funkcióját, az emberiség kultúrájában betöltött szerepét, egy nagy, öntörvényű költői világot teremt. Egy genezist, mely a lét minden területét érinti Mucius Scaevola erkölcsi példázatától a szerelmen át az őt körülvevő természetig. Annak a lírikusnak a genezisét, aki,egy idő után már semmilyen díjat nem fogadott el. Elutasította vagy elhárította a neki felajánlott Pezsgő-, illetve Kossuth-díjat. A kor, nemzedéke, önmaga eszményeit, fellobbanását és keserű tapasztalatait idézi Egyedül című verse két záró strófája: „Barátaim, megáll a tollam, / elakad szívem s szavam is. Végtére rá kell döbbennem, / hogy ez a gyermek vagyok én ma is. / Utánam jöjjetek, s tiétek, / Valahány kincsem, álmom és szavam van: / S ha nem fogadtok el ma sem vezérnek / – Mi mást tehetnék –, megleszek magamban." Bálint Márta érzelmes hangján e hol filozofáló, hol játékos, hol a nyelvi banalitást ünnepélyességgel egyensúlyozó költőnek állít emléket a megjelent CD-n.